

Hæc pro diversitate temporum in Ecclesia statuta reperimus, sed scientiam supererit ad quas pericula praefatos prohibito spectet, & in quibus beneficiis procedat? Et cum generaliter concepta sit, & verbis universibus hæc Ecclesia prohibito, comprehendit primo Romanum Pontificem, qui simul Episcopatum retinere non posset, quia Pontificatus per se est beneficium, & quidem omnium maximum, & dignissimum, s. i. maleficium, cap. 1. dico, cap. 5. quis pecunia, 79. dico, cap. s. Epata, 40. dico, unde per promotionem ad Summum Pontificatum vacare omnia beneficia, ac penitentes, docuerunt Germonius de induitis Cardinali. S. i. vero illa, n. 34. Ojeada de incompatible. cap. 1. n. 11. Post Romanum Pontificem proximum dignitatis gradum in Ecclesia obtinet Cardinales, de quorum dignitate egi in c. 2. de clericis, non regis, in quibus etiam procedit hæc prohibito, ita ut nemo ex eis possit obtinere duos Cardinalatus, qui sunt officia uniformia: & licet Episcopatum simile cum suo titulo possit obtemere, ut probavi in d. 22. non tamen duos Episcopatus retinere valer. Tridentinum siff. 24. de reform. c. 17. Nec contrarium probatur in c. Ecclesiæ 57. de elect. exercitio. exercitio, & Cardinalibus: quorum interpretationem tradit Garanus in presenti. Comprehendit etiam praefatos prohibito Patriarchas, cap. 1. de confusione. lib. 6. & Metropolitanos, ut expresse sanxerunt Bonifacius I. epist. 3. ad Hilarius, Calestinus I. epist. 2. c. 4. quæ extant tom. 1. Consilior. Securini. Comprehenduntur & Episcopi, qui non solum duos Episcopatus uno, eodemque tempore habere nequeant, cap. in illis, 80. dico, veram nec prebendas, seu beneficia, si quæ ante possebant, retinent; sed omnia per adoptionem Episcopatus vacant, c. cum injunctio, §. 1. de elect. ubi expofui, textus in c. quoniam 9. de iudicis, c. 3. de prob. qui leviter vulgo in contrarium expendi. Etiam comprehenduntur hæc prohibitione Abbates; nam plures Abbatis unum habent nequeunt, cap. num. Abbatum, 21. quafi. 1. c. monachum, in fine 20. quafi. 4. cap. 6. quis deinceps 16. q. 7. c. ne pro defactis, de elect. c. final. in fine de relig. domib. cap. cum singula 32. hoc sit, in 6. cum alii tradidit ab Antonio Augustino in epist. lib. 39. titul. 46. doce Ojeada libo lib. 1. c. p. 50. Denique cereri clerici & ministri Ecclesiæ, dignitates & perlamenta oblinientes, c. ad hoc, hoc ita Extravag. Exercitabilis, edens, cap. 1. de confusione. lib. 6. Trident. siff. 7. c. 2. & siff. 24. cap. 17. profequitur Valenfis s. lib. 3. c. ex n. 1.

b. Hactenus egimus de personis hac prohibitione comprehen-
sis: superet ut de beneficiis, quia inter se incompatibilia sunt,
agamus. Et scindendum est, magnam differentiam versari inter
incompatibilitatem quadam titulum, & quadam retentionem.
Incompatibilitas quadam titulum tunc datur, quando bene-
ficia ita non compatuntur, ut post affectum titulum cursum
de beneficii, confestim iure ipso vacet titulus primi, quod
conciptum in duobus curatis dupliciti personatu, vel dignitate
honoris, etiam in diversis Ecclesiis, ex hoc textu, cum alii
supra relatis, vel in duabus beneficiis in eadem Ecclesia,
juxta textum in cap. 1. de confess. lib. 6. Clement. fin. hoc titul.
ut in specie textus in cap. uno in codic. s. cum vero, de elec-
t. ead. nemo deinceps, cod. tit. lib. 6. Clement. 1. de officio viciarii;
doct. Valentin. dist. iii. tit. 1. n. 6. incompatibilitas vero quadam
retentionem datur, quando concurrant duo beneficia, quia
quamvis iure prohibetur per unum eundemque clericum
retinere, non tam vacat ipso iure, sed potissimum posseſſor
elegit quod maluerit; quomodo intelligi potest textus in
letteris, ad concess. trebodi, in illius verbis, Præbenda illa, eti-
nam non de facto, de jure tamen vacare noscatur; mandamus qua-
tenus dictum Prospofitum, ut illam sine difficultate refugier,
cogatis. Quippe in hoc casu non vacat primum beneficium
ipso iure, sed posſeffor habet facultatem eligendi quod ma-
luit ex facultate fibi concessa ab Alexandro III. in d.c. refe-
rente, c. prescr.; nam cum praefata constitutio non generali-
ter, nec absolute continet vacare primum beneficium per af-
fectionem secundi, sed loquatur Innocentius domixat ex duobus
curatis perficitibus, aut dignitatis duabus, non vide-
tur derogatum decisionis dicti capituli referente, argumento le-
gis proprium, Cod. de appellacionib., atque idem in duabus be-
neficiis simplicibus etiam residientiam requirentibus, vel suffi-
cientibus ad congruam suitaſionem, non vacavit ipso iure
primum; quin imo habebit adhuc posſeffor facultatem eli-
gendi quod maluerit retinere, ut capitulo decimū fuisse in
Rota referatur Garcia de benif. p. 1. cap. 5. n. 45. Barbola 3.
p. de postulata Episcopā, alleg. 57. n. 21. His supponitis, incom-
patible est quo titulum, primo beneficium duplex cura-
narium annexam habens, ut ait praefectus textus, cui con-
fondat Clementina Gratia, de reprobatis, dicta Extravag. Excora-
bitis, idem duplex beneficium, cui annexum est onus admini-
strandi sacramenta. Ojeda dicta 1. p. cap. 13. n. 3, quia doctrina
ad vicarias perpetuas eandem curam annexam habentes
protracta fuit in Clemens, unica, de off. vicar. & ad commen-
das perpetuas eorumdem beneficiorum, ex Tridentino dicta
suff. 7. c. 4, idemque idem ius procedit, si habens beneficium
curatum, conqueſtare vicariam, vel commandam perpetuam.
Ojeda d. c. 13. n. 10. & 2. pars. 2. vel habens beneficium,
quod exigit residientiam, coadjutoriam aſequatur. Barbola
verso 28. per totum, hanc incompatibilitatem durat etiam post
Tridentinum, ubi suff. 7. cap. 4. innovatus prefatus Innocen-
tii constitutio, ut docut Garcia de benif. d.c. 5. n. 76. Quare
cavendum est a Navarro in manuali, c. 25. n. 129. Quintan-
tius venens dist. lib. 4. n. 93, qui existimat, hanc incom-
patibilitatem sublatam fuisse per Tridentinum suff. 24. de re-
fum, c. 17, ubi statutur, ut habentes duo beneficia curata,

nam ex his intra femestre dimittant: nam ibi potius indulgentia conceditur illis , qui eo tempore duo beneficia possident, quam in futurum ius jam statutum in d. c. 4. muretur. Etiam incompatibilitas quod titulum datur in duplice personatu, aut dignitate, ut etiam hic expresse docetur: nec interficit an sit similes, vel dissimilares dignitatis , vel in eadem Ecclesiis, aut diversis; quia generaliter concepta est prohibito, tam in praefenti , quam in dicta Extravag. Exscriptis. Ojeda dicit. I. part. cap. 7. ubi etiam docet, nihil interesse utrum dignitatis curarum jurisdicitionis, seu administrationis habent, vel non; nec contrarium probat dicta extravagans Ambitiose, in fine , quatenus exigunt, quod dignitates habeant jurisdictionem, aut curam acta ; quia textus ille loquitur in diversa presta ab ea , quae in praenti statuuntur . In illa enim constitutione additum fuit, ut qui secundum dignitatem obtinuerit, teneatur primam dimittere, non ad effectum vacationis, sed ut possessionem amittat; & si id non fecerit, utraque priveretur. Quoad haec ergo ponam exigunt jurisdictionem, seu cura, quia idea ea insufficiat et, ut diutius incursum noa sit, ad quem talis cura spectet. Ojeda dicitq. decimo tertio, n. 80. Tandem haec incompatibilias quoad titulum locum haber in beneficiis sub codem teclo existentibus, ex hoc texu, & in d. c. 2. de conferuanda in 6. imo ius plus abboretur hanc pluralem , quam alias , etiam curatorum ; unde dispensatus ad plura beneficia , non potest obtinere duo sub codem teclo , nisi expesse in gratia exprimatur. Refutatis in praxi , sive de dispens. qd. etiam sint , Ojeda de incompatibili. d. l. 1. cap. 20. Dubium tamen est, an hac doctrina ad familiam tantum beneficia sub codem teclo , vel etiam ad alia similia extendatur; Ojeda d. c. 20. n. 25. existimat, omnia beneficia ejusdem Ecclesie, etiam dissimilares , quoad titulum incompatibili esse; sed verius est tantum dari incompatibilitem in beneficiis similibus , ex hoc texu & d. c. 1. de confus. Unde potest quis sub codem teclo Archidiaconomatum & canoniam possidere, & eam to 7. de rescriptis. Reratis, quia in beneficiis dissimilibus non datur incompatibilitas ipso jure, ut probat Ojeda d. c. 20. n. 27. Garcia d. c. 5. n. 259. qui late agat de diaconis Capellanis sub codem teclo, tam in una , quam in diversis capellis existentibus: & de pluribus beneficiis simplicibus videndum est Valentini de benevol. d. l. 3. tit. 7.

Plures hojas prohibitions rationes congruerant tam ipsi sacri Legislatorum, quam juris Interpretes, necnon Cantipratianus lib. II. cap. e. 19, Guillelmus Parvifrons lib. de coll. benef. Carthaginensis lib. de plural. bense, art. 8. & 17, D. Thomas quodl. art. 3. Nicana pluralis relata in d. c. 21, g. 7. eam peti ex avaritia, & ambitione, quo ex pluralitate beneficiorum nascitur: Iohannes XXII. in dict. Excr. Pluralitate, & Alexander III. in d. e. quia in tantam s. hoc rati. eam reddunt, quia cum vix uni officio, & beneficio una velet deservire, quomodo in pluribus ministeriale velet? Facit etiam, quia pluralitas beneficiorum dissolutorum, & divagationis causam praefat, e. cum singula 32. loc. sic lib. 6. quia non leve præjudicium inferi Ecclesiis, in quibus clerici debent affide re fidere, ut probavi in cap. 2. de clericis non resident. Accedit etiam, quod plura beneficia uni conferre, ut plura officia exercet, civilis, & recte administrationis rationem exerit, quae in eo consiluit, ut singula officia, seu ministeria singulis personis committantur, cap. singula 1. 89. dict. unde leges calares duo officia civilia unum committi prohibent; leg. liberius 17. 10. referente, & q. sub eodem, Dic ad manus. leg. si plura, var. non difficile, Digesta de palia, leg. fin. Cod. de officiis leg. 1. ubi Glosa penultima; Cod. quoadmodum civilia muera, lib. 10. l. i. quidam 5. Cod. qui militare, lib. 12. leg. i. ibi: Et duobus officiis operam suam adhibere non possunt; Cod. de proprieatis ageruum, lib. 12. leg. quipuis, Cod. de coherbariis, lib. 11. Apud Atheneos ita cautum erat: Duo munera ne simul obirent, refert Samuel Petrus lib. 3. juris Arctii, tit. 5. Ratione redditum Quintilianus lib. 10. l. 10. f. 3. ibi: „Nec enim se bona sine in multa intendere animus totum potest. Catoferdus lib. 9. var. stps. 11. ubi ait: Satyris Doctoribus querulis ultrapatim luisse sententiam: duabus circa ingenium occupari non debere. Illustrum Fortunatus lib. 3. rerum questi. cap. 25. Solorzani tom. 2. de Jure Indiano lib. 4. name 24. & in memor. pro iuriis honor. num. 71. Valenzuela tom. 2. cors. 135. num. 83. Naravrite discursu 11. Junius tom. 1. polit. c. 22. quod cum in officiis facultatibus obseretur, multo magis in beneficiis Ecclesiasticis. Facit exemplum Gentilium, apud quos unus facteros duo, vel plura factores obire non veletur, nec Pontificatus simul cum alio, ut probat Gherulus lib. 1. de veteri iure pontifici, cap. 8. & cum ad Pontificatum maximum nemo ascenderet poteret, nisi qui jam Pontifices esset, ex lege Domitiae per adoptionem hujus Pontificatus vacabat primus, ut refert Livius lib. 39. & 40. Tandem & illa ratio prædictæ prohibitions non incongrue affligari potest, videlicet, quod quoadmodum non licet eodem tempore duas habere uxores, & Christiani, 34. dict. cap. unico, ubi plura dabitur, de sponsa iuxta eadem modo nec duas Ecclesiæ poterit quis simul obtinere: nam de matrimonio carnali ad (spirituale, quod contrahitur inter Ecclesiam, & suum Rectorem, validum est argumentum, e. inter corporalia, de sanctis. Episc. ubi plura congesi, c. fin. eod. ita, cap. quoniam 5. & porro, ut lite non contigit, cap. sicut alterius 7. quipuis. 1. quo argumentandi generis in hoc beneficiorum tractatio unutur textus in cap. sicut 21. g. 2. e. cum non ignoras 15. hoc sit. Concl. Nanner, can. 8. ibi: „Sicut enim Episcopos nec plus potest habere, quam unam civitatem, & vir-

usam-uxorem; ita presbyter unam tantum Ecclesiam. Ivo Carnot. opib. 70. ibi: Cum in ipsa infanta mundi in Larmac carnis bigamia sit culpata, quomodo poterit in sponsa, quae est Ecclesia, laudari, que in hoc Sacramento, & in virtute Sacramentorum uni debet viro desponsari? Quo responde Paulus II. referente Joanne Nicolao de incompatibili, tis. 3. c. 6. qui rogatus, ut super pluralitate dispensare, respon- disse fertur, fe in Ecclesia Dei nolle inducere bigamiam. Non tamen inde inferas, quod sicut in pluralitate uxorum, qua legi divinae repugnat, e. gaudemus, ubi plura Barbosa, de di- uinitate, Postiles, dispensare non voleat, ita nec in beneficio- rum pluralitate, nam equiparatio inter utrumque conformatio- nis in omnibus, & per omnia procedit, cum vinculum hoc spirituale, non conjugium, sed quasi dicatur, e. i. inter Cano- nices, ibi: Quos coniugia vinculum spiritualiter sit contractum. Unde cum pluralitas uxorum iuri divino, & naturali contra- sit, beneficiorum vero pluralitas iuri positivo tantum ad- versetur; ideo in polygamia carnali Pontifices dispensare non potest, in spirituali vero recte dispensare vales. Sed his sap- positis, quare vinculum conjugii spiritualiter dicatur fortius quam carnale in e. i. inter corporalia, in eius potis expulsi Profequitur alias rationes praefatis prohibitionis Theophil. Raynaud. ubi sup.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta pro cuius expo- sitione sciendum est, nonnullos casus reperiunt, in quibus potest clericus plura beneficia simul obtinere. Primus est, quando quis unum habet a titulum, & aliud in commendam; siendem enim est omnis mons fuit, vacans Ecclesia curan- vicinorum. Rectioni committente, dum ex electione futuri praefati tractabatur, obiit 16. e. Castrensis 17. 61. dicit, qui com- mandatarius intercellos dictatur in e. confititum 25. 7. q. 1. cuius commendationis ratione ipse, ut proprius Prelatus ipsi- ritualia administrabatur in ipsa Ecclesia. Landmeier. 105. 2. de ente clericis, e. 54. in fine. Plura de his commandis adiungunt Quintinadvicensis did. illi. 4. a. n. 123. Garcia 4. pot. de benef. 4. per tot. Ojeda. d. 2. part. 4. Zypehus illi. 3. refop. 111. de commendis, respon. 2. Haec ergo commendam simili cum be- neficio recte una falsores reirent potest, e. 3. 21. q. 1. deducim, de electa, quia commenda beneficium non est; quare ab eo distinguatur in leg. 2. tis. 44. lib. 11. legum Longiorib. ibi: Ceteri vero homines liberi, qui vel commendationem, vel beneficium Ecclesiasticum habent, sicut reliqui, iustitiam fa- ciant. Notavimus. Circa in e. t. 40. in, qui missus in s. consil. fed cum admiratus jam si utius commendare perstet, an etiam talis commenda simul cum beneficio retineri possit, dubium est. Affermant pluribus relatis Ojeda d. c. 4. n. 14. Quintinadvicensis Ispura, n. 126. Germanius de insulatu Cardi- nacie, ita quod. Sed redditus contrarium docuerunt Navarrus in manuibus, 1. 25. n. 126. Corraeus de benef. 1. p. 6. nam cum commendatio perpetua, vel canonicius, titularis fit, ut probat Garcia d. c. 4. n. 33. codicis effectus fortior, ac benefi- cium, e. nemo 15. de elect. lib. 6. Trident. d. sol. 24. c. 17. unde text. in d. t. Adiutor. e. nisi plures, e. can. C. c. qui beneficii, de prob. lib. 6. de resonie, cod. lib. 6. b. byssis, de arate & quisitis, exaudientiunt de commendatione temporali. Secundus casus contingit, cum plura beneficia simul una sub uno titulo auctoritate legitimi superiорis conjuncte finiri, aut precriptione immemoriali, five an- tecedenti parochialis Ecclesia aliis parochialis, five dignitatibus, e. existimat 30. q. qui vero e. expolitum 32. hoc sic. e. Ispura, hinc illi. in 6. Clem. fin. loc. cit. Et tunc nulla datur pluralitas, quo causa procedunt canonices Concilii Ement. supra adducti. Ratio est, quia beneficium uniuersum non dicunt amplius beneficium. Old- dradius cos. 237. n. 13. sed illius naturam sequitur, cui uniuersum est; fictio portio afferens acutum naturam eius, cura- cedit. l. 1. ex toto x. in prim. p. de pacis doctri. li. etiam. C. de summa doctrina: quare cum utraque Ecclesia pro unica habeatur, non aedet eo casu aliqua incompatibilitas. Tertius casus contingit, ubi praefatis prohibito locum non habet, cum beneficia consultata sunt tenues, & modicis stipendiis; quare plura simili reiheri at aulo clericis possunt, d. c. m. 10. 9. 3. e. can. 16. de casu, & qualitate, Ojeda d. p. 2. p. 5. Valentini dist. lib. 3. de benef. iii. 8. quia cum beneficia sint instituta pro alimonias factoribus, ut probavit e. t. h. hic sit, plura, five curata, five non, possunt uni conferri, siue ac con- gruum eius sufficiantem, d. c. can. 16. quod tandem ex hac causa unu clericis conferri possunt, habita rationis status, conditionis, & familia ipsius, arbitrio Eccliesie relinquuntur, ut protegantur Ojeda, & Hurtado ubi supra.

C A P U T XXIX

Idem in a endem, Constit. XXX

Graue nimis est, & absurdum, quod Ecclesiasticorum Praelati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promovere, assimere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec litterarum scientia suffragantur, carnalitatis sequentes affectum, non iudicium rationis. Unde quanta Ecclesiis damnata provenient, nemo sane mentis ignorat. Volentes igitur huic mero mederi, praeceperimus, ut praetermissi indignos, assimilant idoneos, qui Deo, & Ecclesiis velint, & valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in provinciali Concilio diligenter inquisiti, animarum, ita quod qui post primam, & secundam correctionem fuerit reparatus culpabilis, a conferenda beneficia per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona provida, & honesta, que supplet suspensi defectus in beneficiis conferendis; & hoc ipsum circa Capitulo, quo in his deliquerunt, oferventur. b Merito politani vero deficere superioris iudicio relinquuntur ex parte Concilli mutantur. Ut autem hoc salubris provisio plenior confequeretur effectum hujusmodi suspensionis sententia præter Rom. Pontificiæ autoritate, aut propriæ Patriarchæ, minime relaxetur.

N O T E.

^a **Eodem.**) Can. 30. ut legitur in ipso Concilio: in 4. autem collect. sub hoc. t. 5.
^b Metropolitano vero. I. Meroponitizamus enim non ad Con-

³ Metropolitanus vero.) Metropolitanus enim non est supra
Comitum provinciale, licet aliquando Concilium sufficiat
per Metropolitanum, liqueat ex novella 7. Justin. sed eius
caput, unde per reverentiam illi debilitam faciunt Patres, ut
in Concilio eius delictum nec punirent, nec judicarent, nato-
vatis Baophilus Legion, lib. 8. c. 6. n. 12.
c Patriarcha.) De quibus agimus in cap. anxiis de pri-
morum conciliorum et patrum sententiis.

COMMENTARIUM.

A d officia, & beneficia, tam secularia, quam Ecclesiastica, cligi indigneos non debere notum est, & suppeditum in praetenti, & in e. cum in cunctis. S. Tr. c. nubil. 24. ad dict. 1. 15. de off. oratione, & ad sevorem, volit. & faltem idoneos, eligi debere docetur in e. cum nobis 19. ibid: Illius quoque intercessio, sicut eminens, &c. 1. Ep. 2. ibid: Damnum si idoneos, de cunctis, lib. 6. Concl. Trident. ioff. 7. de reform. 2. 3. inter idoneos tam digniorum esse eligendum, juvocat in e. t. 18. 1. ubi in ordinando faceretur requiriunt, ut qui prestantur cit eum populo, qui doctor, qui fanaticus, qui omni virtute eminendos, eligantur, &c. Metropolitano. 63. dict. ibi. Optimum oritur, & vtilissimum 1. 9. ibi. Qui est bonus & praeftans, 2. de officio episcopatus, ibi. Quales fanaticos, & meliores esse vidunt; & ante ut Eccles. benebit; ibi. Non ex affectu carnalis, sed auctorito judicio in perlonam idoneorum de pefeari. 3. Late probant Valentinus ac beatus, lib. 1. tit. 29. subadilla l. 1. polit. e. 2. num. 76. Pheto prob. 2. doct. 109.

COMMENTARIUM

Ad officia, & beneficia, tam secularia, quam Ecclesiastica, eligi indigne non debet nostrum est, & supponitur in praesenti, & in eis cur in cunctis. S. Ioh. c. xiiii. 4. de ob. 1. 15. de offic. ordini. c. ad docent. &c. & faltem idoneos, eligi debere docetur in eis. cum nobis 19. ibi: *Uttus nosque intercessio, iteas emimus.* Sec. 1. 1. 1. 2. ibi: *Dormit si idoneos, de- cunctis, illis.* Contra. Trident. Ieff. 7. de reform. c. 3. inter idoneos tamen digniorum esse eligendum, iuxtor ut in c. t. 18. sec. 1. ubi in ordinando sacerdotio requiriuntur, ut qui prefatior et omnium populo, qui doctior, qui fanaticus, qui omni virtute eminentior, eligitur. c. Metropolitano, 63. aff. ibi: *Optimum oriturque: c. vtilissim. 1. 4. 1. ibi.* Qui est honestus & melioris esse videtur; c. *autem ad laudes, benevol. 101.* Non ex affectu carnali, sed discretu judicio in perficiam idoneum de- pescari. *Late probant Valentinus de beatis, lib. 1. m. 109. de subabdilla l. 1. polit. c. 2. num. 76. Pheto tom. 2. dosif. 109.*

*monachis, & super specula, de magis. ubi dicimus: Ergo non recte in eo textu docet Pontifex, studentes tam ius divinum, quam humanum, integrum proveniens sui beneficii percipere. Prima difficultas, ut latifaciat Gloria ibi, verbo *integre*, via adducit: sed illis omisiss dicendum est, per verba *integre fructus*, intelligi proventus deductus distributionibus quotidianiis, ut in praeferenti testu etiam dicitur integrum fructus accipere, et si distributiones non heretur. Etiam non in proprie Ingenuis referri potest ad eum, in quo omnes fructus prabendae constarent ex distributionibus quotidianiis: tunc enim etiam absens studiorum causa eos percipit, ex probabilitate sententia: quam tenet Garcia de benef. p. 2. n. 113. Monasterio d. 2. f. c. 10. Pro secunda difficultate solutione examinandum venit, utrum clerici leges audientes, i.e. docentes, ex privilegio frumentari percipiendi fructus, ut frumentum ius canonici profientes? Et affirmativa sententia, quam defendunt Barbofa l. 3. voto 88. Garcia de benef. ubi *sagro*. Suarez de conf. dif. p. 2. fol. 3. expelite probatur ex predicta Bulla Eugenii IV. in illis verbis: „In qualibet facultate licita, & ratione, ex ea, quod integrum, nullo denario dempto, ex predicto, iubet absentem studiorum causa omnes proveniens prabenda lacrari: igitur non recte in praeferenti assertur, distributiones quotidianiis ipsum non percipere. Secunda proventus ex eo, quod Honorius exigit licentiam Sedis Apostolicae, ex hoc, ut absens studiorum causa fructus prabenda percipiat; cum in praeferenti talis conditio non exprimatur, immo & in e. relatum, de cler. non resipit, docetur sufficere licentiam superioris. Prima difficultas, ut latifaciamus, dicendum est, in eo textu adverbium *integre*, referri ad fructus, & proveniens prabenda, ut in praeferenti testu, non vero ea dictione comprehendit distributiones quotidianiis, cum appellatione fructuum non veniant, & in eius diversa ratio militet, ut probavi in d. c. de cetero, de cler. non resipit. Difficilior est secunda pars ipsius textus; quare aliqui ea opprimit existimat, textum in d. c. relatum, corectum esse per textum in d. c. fin. ita tenuerunt Garc. ubi *sagro*. Navarrus in manu script. 25. Basil. Legion. de marini. l. 8. c. 12. sed cum non facile correxit in jure admittenda sit, dicit potest, quod licet ut absens studiorum causa percipiat fructus sui beneficii, sufficiat superioris licentia, & c. relatum, ad hoc tam, ut Canonicus absente possit ab aliis eo, quod prabendam annuit, defiderai Pontificis sententiam. Quid tamen hodie post Tridentinum obliteretur, explicat Barbofa in d. c. relatum, n. 6.*

Tandem supra traditis oblat text. int. ult. de rege. in 6. ubi Bonifacius VIII. revocat indulgentiam clericis studiorum causae absentibus concessam, & statuit ipsorum fructus beneficiorum percipere non debet, quia studiorum causa vaganda paratur occasio, atque divinus cultus minutaborum, qui angeli potius debet; ergo non recte in praeferenti assertur, absentem studiorum causa integre sui beneficiorum fructus percipere. Cui difficultati respondendum est, Bonifacium in eo testu tantum revocare indulgentias per ambitiolum petentium importunitatis imperatas, ut perpetuo clericis studiorum causa a propriis Ecclesiis absente: quanquidem perpetuum concessionem merito ex supra relatis causis abrogavit Bonifacius, ut docuerunt Petrus Greg. de benef. cap. 7. Barbofa in coll. ad ipsum textum.

C A P U T X X X I I I .

Honorius III. Episcopo a Vespri.

Expositu nobis in nostra praeferenti constitutus, quod Ecclesia tua Canonici diminuta ipsorum provisione a tempore Concilii generalis, cum eis ex tunc non fuerint ad eum sufficienter b concessa Capellis, sicut ante fieri convevit, de redditibus prabendarum fuarum, cum nimis sint exiles, neque sustentari: proper quod plures ipsorum eadem relata Ecclesia, in ejusdem & clericatus coguntur opprobrium aliorum se obsequiis manipicare. Unde humiliter supplicasti, ut de Capillis eidem provisionem corundem de nostra permissione tibi ampliare licet. Quia vero per hoc statutus derogaret eisdem Conciliis, quae servari voluntate inconcurre, te in hac parte nequivimus exaudire. Verum illorum paupertati paterno compatiens affectu, & tibi etiam prout expoedit devotionis tua meritum, gratiam facere cupientes, s. t. de qua plenam fiduciam obtinimus, praelatum autoritate mandamus, ut si evidens & necessitas, vel utilitas exigat, prabendas possis eisdem Ecclesiis de Capellis in perpetuum annexendis, sicut in discretione prævia expedire videris, augmentare, retervata congrua singularium Capellarum preceptori portione.

N O T A E .

V (Espin.) Ita legitur in quinta compilatione Honorii III. sub hoc ist. c. 3. Vesprinensis dioecesis est in Hungaria suffraganea Archiepiscopi Strigoniensis, ut jam notavi in cap. 10. de profer.

Concessa.) In perpetuum videlicet annexa, cum recte uniri possit, congrua portione vicario constituta, & posita-

C A P U T X X X I V .

Episcopo, Priori, & Archidiacono a Maclovieni.

Dilectus f. G. pauper clericus in nostra praeferenti constitutus, quod cum Decano, & Capitulo Ecclesie Beati Martini Andegaveni, preces b direximus & præcepta, ut ipsum, quamcum se facultas offerret, in Canonum recipient, & in fratrem, vobis super hoc executoribus sibi datis: vacantibus interim duabus in Ecclesia præfata prabendis, dictis clericis, ut mandatum nostrum exequeremini circa ipsum, a vobis cum instantia postulavit; sed quia ipsorum Decani & Capituli procurator excipiente proposito nosfras super hoc litteras non valere, eo quod in eis mentio non fiebat, quod præfatus Decanus ex donatione & Regis prabendarum ejusdem Ecclesie collationem

Expositio
et collatio
de la.

16.

Expositio
de rege.
in 6.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

C A P U T X X X V I I .

a Idem.

Venerabilis frater noster b Portuen, Episcopus supplicavit, ut cum quandam prabendam, qua in Argentinum, Ecclesia tamdiu vacaverat, quod donatio eius erat ad Sedem Apostolicam & devoluta, i. clericis & conuteris, dum in illis partibus legationis officiosus funderetur, suam collationem benigno proferebatur affectu. Verum procurator Argentini Capituli proposuit ex adverso, quod idem Capitulum hoc auditio & confutudinem allegans antiquam, inviolabiliter observatam, juxta quam nullum nisi nobilis, & f. liberum, & ab utroque parente & illustrem, honesta conversationis, ac eminentis scientia in summum confortum hactenus admiserat; ne contra hoc fieret (maxime cum nulla tunc prabenda vacaret antequam monitorias, vel executorias litteras reciperet) ad Sed. Apost. appellavit. E: infra: Nos igitur attendentes, quod non generis, sed virtutum nobilitas, virtus honesta gratum Deo faciunt, & in omnem servitorem, ad cuius regim non multos secundum carnem nobiles, & potentes elegit, sed ignobiles, & pauperes, eo quod non est personarum acceptio apud ipsum, & vix ad culmina dignitatum (medium ad prabendas) viri eminentis scientia valente reperi, exceptions hujusmodi non duximus admittendas: Et infra: Discretione veritate mandamus, quart, si vobis consisteret predictam prabendam vacasse, quando ipsam dicto i. Episcopus contulit memoratus, ipsum ad eam recipi facias.

N O T A E .

a [Dom.] Gregorius videlicet, cuius integra epistola cum carceramus, agnosce nos possumus, quibus rescripsit in predicto Capitulo ne, vel Episcopo Argentino, aut alii. b Portuensis.) Otio videlicet Blancae de Alerano, Diaconus Gardin, tituli Sancti Nicolai in Carrero, a Gregorio IX. creatus, celebris tum doctrina, tum nobilitate. Plura de eo referit Ughellius i. Ital., in Ecclesia Portuensis num. 39. fol. 158.

c Devoluta. Per quam temporis lapsum devolutio hac fuit ad Romanum Pontificem, exposuit in c. 2. de Supplend. neglig. & Contuleris.) De potestate legati circa beneficia vacancia reservata, vel non, egi in c. dilectis, de offic. Leg. & Conseruandis.) Hac Ecclesia Argentinen, & ejus Episcopatu, haec scripsit Basilius p. 1. Germanie Sacre, f. 6. " Potentissimus omnino Episcopus, cuius Canonici a multis Ecclesiis, non nisi & summa nobilitate addebet, comprobata plurimis majoribus, & avis generis dignitate, ex Imperi Co-mitibus, Liberis Baronibus, multi item ex Principiis Maximorum familiis explendere. " Sunt enim plures Ecclesiis & monasteria utriusque sexus, quo non nisi nobilitatis patent ut de Herbipoliensi Ecclesia referit Albertus Argent. in chron. ibi. " Episcopus Herbipoliensis civitatem Herbipoliensem potenter obediens pro eo, quod unus Civitatis prabendam Ecclesie Herbipoliensis contra Ecclesie consuetudinem, qui nunciam Civitatenes receperat, impetravit a Sede. " De cœnobio Luneburgensi hac est Paulus Langius in chron. " Lueburgensis canobii Monachii omnes nobiles secundum seculum existunt, nec in eo nisi ingenii sibi punitur. " De aliis Monialibus Germania idem tradit Jacobus a Vitriaco i. bish. Occident. c. 31. ibi: " Haec siquidem adeo persona accipiunt quod non aut filias Militum, & Nobilium in suo collegio luna recipere. " Illafrat Alteferra de Dicibus i. 1. & f. 166. Idem paratus statutum in nostra Hispania vigeat in Ecclesia Tolentia, Monasterii Monialium Ordinis D. Jacobi, & aliis, cuius statutum rationem probavi in c. 7. de rati.

f Librum.) Ut expouli in c. 1. de servis, non erat. g. Ab utroque parente illustrum.) Ut etiam aiebat Ivo Carnot. op. 5. ibi: " Ex utriusque linea descendens nobilitatem generis, &c. quam nobilitatem vetere appellabam equum proportionem, ut Cyprianus in vita sancti Celsarius: Sanctus ac Beatus Celsarius Arelatenus Episcopus, territorii Caboniensis fuit suis indigena, cujus parentes aqua prolapia, quod est illustris & præcipuum nobilitatis exemplum, per cuius civibus suis fide, & motibus floruerunt. " Et fallitur editor putans locum mendosum esse, & reponens pro aqua egregia, etiam notavit Juretus ad Ieronim. d. ep. 5.

h Calmus dignitatem.) Id est Episcopatum, ut post Gloucestriam verbo Dignitatem, in c. 2. hoc rit. docuerunt Chafaneus, & Fulcius relati a Barbo, Episcopi alleg. i. n. 4. unde Episcopatus non dicitur dignitas, sed dignitatem culmen. Germonius l. 3. de sacris imman. c. 9. & 9. Borellus in summa dist. i. 1. tit. p. n. 6. Lotherius de rati. l. 1. q. 9. p. 98. i. Episcopi Legatus.) Videlicet qui ut Legatus beneficia ad Sedem Apostolicam devoluta conferre potest, ex traditis inc. dilectis, de offic. deleg.

C O M M E N T A R I U M .

Tum Jurisperit, quam Politici late disputant, utrum in Magistratibus, tam Ecclesiasticis quam secularibus conferendas, nobiles plebejus preferendas sint, vel e contra? Et nobiles præterendo non est, si audiret ex equa non generis sed virtutum nobilitas, virtus honesta gratum faciunt, & idoneum Deo servitorem, qui ad regimen Ecclesiæ non secundum carnem nobiles, ac potentes elegit, sed humiles, ac pauperes, et recurrent, & ita ita, 32. q. 4. quia apud Deum non gradus elegantior, sed vita melioris actio comprobatur, & sunt excellentiam 3. q. 4. e. no. qui, 47. & ulterius quia officia Republica magis petunt virtutem, quam nobilitatem, ut probant post Th. aegrem. i. 4. c. 15. Joannes Kochier. i. 1. pol. i. 4. Niclaus Bolla de statu pol. i. 1. & 1. 3. difser. 6. & ut Marcius dicebat; nobilitas ex virtutibus caput. Tiraq. de nobilit.

C A P U T V I .

a Idem.

Cum olim b priori Sanctæ M. dederimus in mandatis, ut Gu. Diacono in aliqua Ecclesia civitatis, vel dioc. Luc. auctoritate Apostolica provideret, idem praefatum Gu. Ecclesia sancti Petri de Vico Rectorem, auctoritate hujusmodi natus est designare, in qua Rector ab eisdem Ecclesiæ clericis eligi confuevit, excommunicationis sententiam nihilominus proficeret in rebello. Cum igitur mandatum hujusmodi se ad talia non extendat, nec ad Rectorianam, vel e dignitate nostra feratur intentio, cum pro simplici beneficio iustis nostra manat: mandamus quatenus, tam institutionem hujusmodi, quam excommunicationis sententiam propter hoc latam denuncias non tenere.

N O T A E .

a [Dem.] Gregorius videlicet IX. Et licet non constet, cui retribuat, credi possit retribuire Episcopo Lucenti Marci Guercio dicto, qui a Gregorio IX. electus & consecratus fuit anno 1236, ut refert Ughellius i. 1. Itala Sacra, in Eccl. ecclesia Lucenti, n. 63.

b Priori.) Non autem similes litteras monitorias, vel exercitorias direxerat Episcopo Lucenti, qua his temporibus Lucentis populis in Romanam Ecclesiam, & Lucentum Episcopum nonnulla perpetraverat: quare Gregorius IX. vinculo excommunicationis eum innodavit, civitatem Episcopali dignitate privavit, remotique Opizone Episcopu, vices suas commisit Florentino Episcopo ut refert Ughellius nisi sup. num. 63.

c Rectoriam, vel dignitatem.) Consonant textus in c. 4. hoc t.

T I T U L U S V I .

De Clerico ægrotante, vel debilitato.

C A P U T P R I M U M .

Gregorius Gandido Episcopo a de Urbe veteri.

Un percussio corporalis imminet, utrum pro purgatione, an pro vindicta contingat, Dei in hoc iudicium ignoratur; & ideo non debet a nobis addi flagellatio afflito, ne nos culpe, quod absit, offensa respiciat. Et quia praefustum lator calumniosus pro hac percussione, quam sustinet, confusa fibi commoda ab Ecclesia veltra asserit negari: idcirco fraternitatem tuam praefutibus hortamus episcopis, quantum nihil eum ad percipienda que confusa sunt, hac agitudo debet impedita: quia diversus in Ecclesia militans, varia sunt nostri, saepe contingit infirmitas. Et si hoc fuerint exemplo deterriti, nullus de cetero, qui Ecclesia militet, poterit inveniri: sed secundum loci ejus ordinem queque ei, si famus efficiunt, poterint ministrari, de ipsa exigitur, quae Ecclesia potest accedere, fraternitas tua divini contemplatione judicii ægrotanti præbere non deficit: quatenus in hijs rei administratione ad elemosynam portus videaris, quae sunt confusa exolvendo convertere.

N O T A E .

a [De urbe veteri.) Ita restituo epigraphen, & litteram hujus textus ex verso epifoliarum Episcoporum D. Gregorii, ubi 1. 2. indit. 10. ep. 5. reperitur hic textus. Urbs Vetus, hodie dicta Oriente, civitas est Etruscorum, ita dicta, quia veterana militibus & emeritis Romanis fatis communis domicum prætabat: præzato infelix colli, distat ab urbe mil. 60. a Peruso 30, a Tiberi fluvio 3. Habet Ecclesia Cardinalem D. Constantino dicatum, cuius Episcopo Candido dicto dicitur. Tunc auctoritate eiusdem, immunitatque gaudio plena dignitatis letitia potinatur, ut dignitatem solam habeant ex Senatu. Nov. 7. Iug. ibi: Unus nihil aliud nisi purum honorem, illi quibus præbatur, conferret, & junctus tradit a Cajac, in 1. ult. C. de primicerio, Cassiano incardine gloria consider. 5. verb. Honori. Igitur non recte in predicto doceat ægrotanti præbere fructus sui beneficii percipere debere.

Qui dubitabit ratione non obstat, vera est praefusa assertio, cuius rationem exprimit ipse D. Greg. in illis verbis: " Non debet a nobis addi flagellatio afflito. " Afflictionem non est dicta afflito, ne quis duplicit damno afficiatur, c. 5. mulier. 5. diff. 1. iure 6. ff. de foro dcr. 1. ff. pecuniam q. 1. ff. de cond. ob causam, c. licet, non resul. 16. c. grandi, de suppedita neglig. edem l. c. Gonaldus 17. q. 2. c. relatio 21. q. 2. c. ex transmissa, & concess. prob. in 2. collate, c. cum inter, de cibis, c. licet, de cibis, c. 1. 82. diff. c. venerabilis, & offic. deleg. c. in cas. de elev. 1. 6. c. 1. 82. diff. 1. illustrare ultra congestos in predictis a Barbola & Garanus, item Barbola l. 3. iur. Ed. c. 10. Solorzana de jure, honoraria, Ugolino de irregul. c. 65. §. 2. n. 2. Gilimbas ed. 10. cap. 2. p. 3. in fine.

Sed pro dubitandi ratione ita in praefusum assertione in favo, laboribus, fructusque beneficii præstantum propter officium, ministerium in Ecclesia imponit, c. fin. de rati. in 6. notari in c. cum secundum, de præb. Sed beneficiarii ægrotanti non defervunt Ecclesia, sed eorum coadiutores, ut sequenti commentator dicuntur. Igitur fructus, seu præventus beneficii percipere clerici enim dicuntur militare, c. militare 23. q. 1. c. quid prodicit 61. d. c. Salvador 1. q. 3. c. qui in qualibet 1. 9. 7. ambien. Sed hodie, c. Episc. & cleric. Unde recte concidit idem Gregorius in c. Jerip. 7. q. 1. " Omnia in justam esse, ut si moletia corporis irritat, honore suo prævetur ægrotus, atque idem hoc per nos fieri nullatenus potest, ne peccatum in meo animo ex ejus dispositione veniat. " Facie etiam quod infirmitas semper excusat, 1. 1. §. 1. quia in iudicio ff. quia causa, 1. question, §. 1. ff. de re iud. 1. apud, §. in arbitrio, ff. de dolis ex. 1. inter 48. de administr. iii. 1. 18. §. 11. de muneris. G. 2. §. hon.